

M

Majdanek / Obóz koncentracyjny w Lublinie, potocznie nazywany Majdankiem, istniał od października 1941 r. do lipca 1944 r. Pod względem liczby uwięzionych i bilansu ofiar należał do największych obozów, jakie Trzecia Rzesza założyła w Europie w latach 1933–1945. Na Majdanek deportowano ok. 150 tys. więźniów wielu narodowości, najwięcej Żydów, Polaków i Białorusinów. Z powodu głodu i chorób, a także w wyniku rozstrzeliwań i eksterminacji w komorach gazowych zginęło tutaj ok. 80 tys. osób.

Państwowe Muzeum na Majdanku powstało w 1944 r. W jego zbiorach znajduje się wiele przedmiotów i dokumentów związanych z funkcjonowaniem obozu. Do najcenniejszych archiwaliów należą księgi zgonów, dokumenty osobiste więźniów

i pisane przez nich grypsy. Historię obozu przedstawia stała wystawa urządzona w barakach poobozowych i ekspozycja plenerowa objaśniająca liczne ślady historyczne zachowane na obszarze niemal 90 hektarów.

Wśród udostępnianych zwiedzającym pozostałości obozu są obiekty o ogromnym znaczeniu historycznym, niezwykle sugestywnie ukazujące totalny charakter zbrodni nazistowskich: stopy butów, komory gazowe i krematoria. W Muzeum

zobaczyć można również wiele eksponatów obrazujących warunki bytowe więźniów i relikty, które są świadectwem ich walki o godność i przetrwanie.

Pamięci ofiar Majdanka poświęcona jest monumentalna kompozycja rzeźbiarsko-architektoniczna, której dominującymi elementami są Pomnik-Brama i Mauzoleum z prochami pomordowanych.

B

Betżec / Od marca do grudnia 1942 r. w Betżcu działał obóz natychmiastowej zagłady dla Żydów – pierwszy tego typu ośrodek uruchomiony w ramach ludobójczej operacji zwanej „Einsatz Reinhardt”, która była integralną częścią nazistowskiego planu eksterminacji Żydów europejskich. W komorach gazowych Betżca zgładzono ponad 430 tys. żydowskich mężczyzn, kobiet i dzieci.

Większość zamordowanych stanowili Żydzi polscy z dystryktu krakowskiego, galicyjskiego i lubelskiego, ale wśród ofiar byli też Żydzi słowaccy, czescy, niemieccy i austriaccy. Po zakończeniu palenia ciał pomordowanych obóz został zlikwidowany w czerwcu 1943 r. Rozebrano zabudowania i zatarto niemal wszystkie ślady zbrodni.

Muzeum i Miejsce Pamięci w Betżcu zostało wybudowane w obecnym kształcie w 2004 r. jako oddział Państwowego Muzeum na Majdanku. W budynku muzealnym prezentowana jest stała wystawa historyczna dokumentująca historię obozu zagłady w Betżcu na tle nazistowskiej polityki eksterminacyjnej wobec Żydów. Eksponowane są tam przedmioty znalezione

S

Sobibór / Obóz zagłady w Sobiborze funkcjonował w strukturach „Aktion Reinhardt” od maja 1942 r. do października 1943 r. Zamordowano w nim ok. 170 tys. Żydów. Liczba ta obejmuje 70 tys. żydowskich mieszkańców Lubelszczyzny, 34 tys. Żydów z Holandii i 24 tys. ze Słowacji. Wśród ofiar byli również Żydzi czescy, francuscy, niemieccy, białoruscy. 14 października 1943 r. w obozie wybuchło powstanie, w wyniku którego część więźniów zdołała zbiec. Niedługo po tym obóz zlikwidowano, wysadzając w powietrze budynek z komorami i demontując praktycznie wszystkie zabudowania.

Muzeum i Miejsce Pamięci w Sobiborze jest oddziałem Państwowego Muzeum

na Majdanku od 2012 r. Prezentowana w siedzibie Muzeum wystawa stała „SS-Sonderkommando Sobibor. Niemiecki obóz zagłady 1942–1943” unaocznia i przybliża realia funkcjonowania niemieckiego obozu zagłady w Sobiborze jako części zakrojonego na szeroką skalę planu eksterminacji

ludności żydowskiej w okupowanej przez III Rzeszę Europie. Kolekcja ponad 700 eksponatów, przede wszystkim rzeczy osobistych należących do ofiar, oraz obszerny zbiór dokumentów i fotografii przywracają tożsamość pomordowanym.

Woj. lubelskie

**Państwowe Muzeum na Majdanku.
Niemiecki nazistowski obóz
koncentracyjny i zagłady (1941–1944)**

📍 ul. Droga Męczenników Majdanka 67
20-325 Lublin, tel. +48 81 710 28 33
e-mail: centrum@majdanek.eu

🕒 kwiecień–październik 9.00–18.00
listopad–marzec 9.00–16.00

**Muzeum i Miejsce Pamięci w Sobiborze.
Niemiecki nazistowski obóz zagłady
(1942–1943)**

📍 Żłobek 101, 22-200 Włodawa
tel.: + 48 82 572 60 31
e-mail: info@sobibor-memorial.eu

🕒 kwiecień–październik 9.00–17.00
listopad–marzec 9.00–16.00

**Muzeum i Miejsce Pamięci w Beżcu.
Niemiecki nazistowski obóz zagłady
(1942–1943)**

📍 ul. Ofiar Obozu 4, 22-670 Beżec
tel.: +48 665 25 10, e-mail:
muzeum@bezec.eu

🕒 kwiecień–październik 9.00–18.00
listopad–marzec 9.00–16.00

Wystawy oraz punkty informacji są nieczynne w poniedziałki oraz święta państwowe i religijne. Szczegółowe godziny otwarcia poszczególnych ekspozycji znajdują się na stronie internetowej www.majdanek.eu.

Państwowe Muzeum na Majdanku to pierwsza w Europie instytucja muzealna upamiętniająca ofiary drugiej wojny światowej i jeden z najbardziej znaczących pomników historii w województwie lubelskim. To także unikatowa w skali europejskiej triada miejsc pamięci związanych z historią Holokaustu. Muzeum sprawuje opiekę nad materialnymi pozostałościami trzech niemieckich obozów – obozu koncentracyjnego w Lublinie oraz obozów zagłady dla Żydów w Beżcu i Sobiborze. Jego działalność obejmuje m.in. projekty naukowe i wydawnicze czy przedsięwzięcia z zakresu edukacji i wystawiennictwa. Publikacje wydawane przez Muzeum dostępne są na stronie www.ksiegarnia.eu

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Majdanek Beżec Sobibór

Państwowe Muzeum
na Majdanku